

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Księga dobrych praktyk

E-Finanse współczesnego seniora w powiecie suwalskim

***Warsztaty ze współczesnej bankowości
i bezpieczeństwa finansowego.***

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Spis treści

1. Konstruowanie i zarządzanie budżetem domowym
2. Oszczędzanie
3. Kredyty – świadome korzystanie z kredytów i pożyczek.
4. Zarządzanie finansami i planowanie przyszłości finansowej
5. Stopy procentowe, polityka pieniężna i ich wpływ na kredyt konsumencki
6. Instrumenty finansowe
7. Formy obrotu bezgotówkowego;
8. Bankowość internetowa, konta bankowe;
9. Polecenia przelewu, polecenia zapłaty, zlecenia stałe;
10. Czym jest karta płatnicza;
11. Bezpieczeństwa transakcji kartami płatniczymi;
12. Postępowania w przypadku zgubienia karty;
13. Płatności zbliżeniowych za pomocą kart płatniczych;
14. Płatności mobilne (przez telefon).

Suwałki 2022

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

**Warsztaty opracowane przez zespół trenerów
Suwalskiego Uniwersytetu Ludowego,
w ramach projektu realizowanego
z Narodowym Bankiem Polskim.**

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Konstruowanie i zarządzanie budżetem domowym,

Wiele osób słysząc o planowaniu budżetu domowego dostaje gęsiej skórki lub wzrusza ramionami. Niektórzy buntują się i mówią, że kilka razy już próbowali, ale nigdy nic sensownego z tego nie wynikało. Jeszcze inni mylą planowanie budżetu ze spisywaniem wydatków i na tej podstawie wyciągają wniosek, że to czasochłonna i niewiele dająca czynność.

Co to jest budżet domowy?

Budżet domowy i spisywanie wydatków często wrzucane są do jednego worka. Jest między nimi zasadnicza różnica.

Spisywanie wydatków to **dokumentowanie przeszłości**. Nie umniejszamy jego znaczenia. Pomaga nam ono bowiem poznać prawdziwe koszty życia, a także udokumentować wszystkie wydatki nieregularne. To z kolei, po jakimś czasie spisywania wydatków, pozwala nam realnie patrzeć na to co zostaje w portfelu i rozumieć, gdzie te pieniądze i w jakiej wysokości się rozeszły. Jeśli spisujemy wydatki, to suma kosztów może nam od razu dać do myślenia. Niekiedy szybko doprowadza też do wniosku, które z kategorii wydatków należy “zaatakować” i zredukować. Ale samo spisywanie wydatków jest działaniem pasywnym. Pozwala nam tylko dowiedzieć się na co wydaliśmy pieniądze, ale nie polepsza samego siebie naszej sytuacji finansowej. Nie powie nam także ile możemy i powinniśmy oszczędzać na przyszłe wydatki (lub inne cele). Tu zaczyna się rola budżetu...

Budżet domowy, to inaczej mówiąc **planowanie przyszłości**.

Co przeszkadza Ci w zaplanowaniu budżetu domowego?

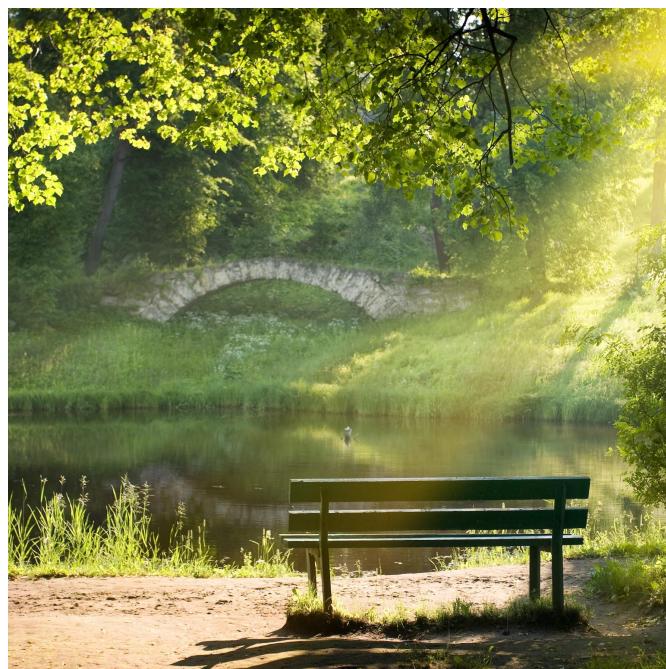
Tutaj docieramy właśnie do sedna problemu powodującego, że wiele osób nigdy nie tworzy budżetu domowego, pomimo, że rozumie korzyści, które z tego wynikają.

Pierwsza i chyba najważniejsza przyczyna, to klasyczny “problem jajka i kury”:

“Jak mam stworzyć budżet, skoro nie spisywałem wydatków i nie znam mojego poziomu kosztów?”.

Jest jeszcze masa innych powodów, które przeszkadzają nam w stworzeniu budżetu:

- **“Nie wiem od czego zacząć...”**
- **“To jest zbyt skomplikowane...”**
- **“Nie wiem jak kategoryzować wydatki i przychody...”**
- **“Mam wszystko zaplanowane w głowie...”**
- **“Kiedyś próbowałem, ale liczby rozjeżdżały się z rzeczywistością...”**

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Przychody i wydatki stałe

Sprawdzasz ile wpłynęło na konto i tą kwotę wpisujesz.

Kolejny punkt jest trudniejszy: musisz spisać **wydatki stałe**, które ponosisz co miesiąc.

Przykładowe kategorie to:

- Czysz i opłaty mieszkaniowe
- Jedzenie
- Transport (auto, bilety)
- Raty kredytów
- Rozrywka
- Ubezpieczenia

Jeśli dodatkowo coś regularnie odkładasz, np. wpłacasz 100 zł na konto IKE, to koniecznie dodaj taką pozycję.

Od kwoty zarobków, odejmij wszystkie stałe wydatki i wpisz w pozycji “**Saldo**” kwotą, jaka Ci zostanie po uiszczeniu wydatków stałych.

PAMIĘTAJ!

Kwota na wydatki stałe nie może być przeznaczana na inne cele!

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Wydatki nieregularne

Oprócz wydatków stałych i jednorazowych, ponoszonych w danym miesiącu, oddzielną grupę kosztów stanowią **wydatki nieregularne**, czyli takie, które ponosimy raz lub kilka razy do roku. Większość budżetów domowych zawodzi właśnie dlatego, że pomija wydatki ponoszone niesystematycznie.

wydatki, które ponosisz sporadycznie, np.:

- Prezenty na urodziny (i koszty ich organizacji)
- Prezenty na święta
- Ubezpieczenie auta
- Przeglądy i naprawy auta
- Wakacyjne wyjazdy
- Kolonie dla dzieci
- Leczenie (lekarze i lekarstwa)
- Ubrania
- Szkolenia
- Remonty i doposażenie domu

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Oszczędzanie

Plan oszczędzania

Ostatnim etapem tworzenia budżetu jest **zaplanowanie co zrobimy z nadwyżką pieniężną**, która pojawiła nam się na dole pierwszej strony naszego budżetu (kwota "Saldo finalne"). Absolutnie kluczowe jest by zaplanować (na początku miesiąca!)

docelowe przeznaczenie tej kwoty, jeszcze zanim w naszym portfelu fizycznie zostaną pieniądze (na koniec miesiąca). Jeśli bowiem tego nie zrobimy, to jest duże ryzyko, że pojawi się pokusa nieplanowanego rozdysponowania tych środków

Ile mamy oszczędności?

Ostatnia sekcja budżetu domowego służy do **monitorowania stanu naszych oszczędności**. Na początku

miesiąca wpisujemy wielkość naszego funduszu awaryjnego i funduszu wydatków nieregularnych. A pod koniec miesiąca, w polach zaznaczonych na czerwono, wpisujemy **przyrost każdego z tych funduszy** w danym miesiącu – czyli kwotę, którą rzeczywiście udało nam się dopłacić do danego funduszu po zakończeniu miesiąca lub w jego trakcie.

Świadome korzystanie z kredytów i pożyczek, konsekwencje zadłużenia, unikanie pułapki kredytowej kredyt

Kredyt a pożyczka to tylko pozornie te same produkty finansowe – choć łączy je wiele cech wspólnych, równie wiele dzieli. Najważniejsza różnica dotyczy tego, gdzie możesz zaciągnąć takie zobowiązania – kredytu udzieli Ci bowiem jedynie bank, natomiast pożyczkę da Ci także firma pozabankowa lub członek rodziny. Dowiedz się, czym jeszcze charakteryzuje się pożyczka, a czym kredyt i jakie są najważniejsze różnice między nimi.

Zaciągając kredyt gotówkowy lub korzystając z pożyczki gotówkowej, mało kto zdaje sobie sprawę, że są one udzielane na podstawie odrębnych przepisów. Warto je znać, ponieważ to właśnie one determinują formę umowy między stronami, a także warunki spłaty zobowiązania.

Czym jest kredyt?

Kredyt jest zobowiązaniem pieniężnym, jakiego bank udziela klientowi (kredytobiorcy). Art. 69 ustawy Prawo bankowe stanowi, że **przez umowę kredytu bank, czyli kredytodawca, zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel.**

Kredytobiorca na mocy tej samej umowy zobowiązuje się do korzystania z takiej kwoty na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz do zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Pojęcie kredytu związane jest zatem ścisłe z działalnością bankową. Jest on zawsze odpłatny, a także powinien być udzielony na podstawie pisemnej umowy i na ścisłe określony cel. Właśnie dlatego w ofercie banków znajdziesz np. kredyty mieszkaniowe przeznaczone na zakup mieszkania, czy kredyty samochodowe, którymi można sfinansować zakup auta. Warto jednak pamiętać, że są również **kredyty gotówkowe, które przeznaczone są na dowolny cel.**

Umowa kredytu powinna mieć formę pisemną i zawierać takie informacje jak:

- **strony umowy,**
- **kwota i waluta kredytu,**
- **cel kredytowania,**
- **zasady i terminy spłaty rat kapitałowo-odsetkowych,**
- **wysokość oprocentowania,**
- **sposób zabezpieczenia spłaty,**
- **koszt całkowity zobowiązania.**

Banki udzielają kredytów wyłącznie tym klientom, którzy mają odpowiednio wysoką zdolność kredytową oraz dobrą historię kredytowania w BIK-u.

PAMIĘTAJ!

Czytaj uważnie wszystkie zapisy umów.

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Czym jest pożyczka?

Według art. 720 Kodeksu cywilnego przez umowę pożyczki dający pożyczkę **zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określona ilość pieniędzy** albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku.

Na mocy tej samej umowy biorący zobowiązuje się z kolei zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości pożyczkodawcy.

Z punktu widzenia Kodeksu cywilnego najważniejsze **cechy pożyczki** to:

- mogą ją udzielać dowolne podmioty – nie tylko banki i inne instytucje finansowe, ale także osoby fizyczne,
- przedmiotem umowy pożyczki nie muszą być pieniądze,
- umowa pożyczki może być zawarta ustnie – o ile jej wartość nie przekracza 1000 zł,
- pisemna umowa pożyczki może zawierać dowolne ustalenia (przepisy nie narzucają jej treści),
- pożyczka nie musi być odpłatna,
- pożyczka może być wykorzystana przez pożyczkobiorcę na każdy cel, a pożyczkodawca nie ma prawa sprawdzać sposobu wydatkowania pożyczonych środków.

W praktyce **pożyczki udzielane przez banki i instytucje pożyczkowe mają zazwyczaj cechy nie tylko pożyczki w rozumieniu Kodeksu cywilnego, ale też kredytu konsumenckiego**, który jest znacznie bardziej sformalizowany i obwarowany dodatkowymi warunkami dla obu stron umowy.

Podobieństwa między kredytem a pożyczką

Już wiesz, **co to jest kredyt, a co pożyczka i jaka jest definicja** obu produktów finansowych. Jak się okazuje, obie formy pożyczania pieniędzy mają wiele cech wspólnych.

Zarówno w przypadku pożyczki, jak i kredytu można mówić o zaciąganiu pewnego zobowiązania – dłużu. Kredyt i pożyczka mogą być odpłatne, spłacane w ratach, a umowa może być zawierana w formie pisemnej. **Maksymalna wysokość oprocentowania kredytów i pożyczek jest ich cechą wspólną.**

Jeśli chodzi o **porównanie, kredyt a pożyczka** niewiele się od siebie różnią, jeżeli są udzielane przez banki. Dotyczy to produktów gotówkowych udzielanych na dowolny cel, przy których warunki umowy są bardzo podobne. W obu przypadkach klient otrzymuje pieniądze, które może dowolnie spożytkować i musi zwrócić w określonym terminie, najczęściej w ratach według ustalonego harmonogramu spłat. Pod tym względem **kredyt bankowy a pożyczka pozabankowa** udzielona przez instytucję pożyczkową także są bardzo podobne.

Obowiązek zwrotu środków i konsekwencje niewywiązania się z niego to kolejne **podobieństwa łączące kredyt i pożyczkę**. Zarówno kredytodawca, jak i pożyczkodawca mają do dyspozycji te same ścieżki prawne służące do wyegzekwowania swojej należności od dłużnika. Mogą zatem naliczać odsetki za opóźnienie, a także skierować sprawę do sądu, a potem komornika.

Czym się różni kredyt od pożyczki?

Na pierwszy rzut oka pojęcia kredytu i pożyczki oznaczają to samo. Jednak nie można ich wykorzystywać zamiennie, ponieważ mają inną podstawę prawną i subtelne różnice w znaczeniu. Na przykład kredyt gotówkowy, **udzielany jest na podstawie Prawa bankowego wyłącznie przez instytucje bankowe, a podstawą prawną udzielania pożyczek jest Kodeks cywilny**, dlatego każda osoba fizyczna, przedsiębiorca czy nawet bank mogą udzielać pożyczek klientom. To jednak nie jedyna różnica między kredytem a pożyczką – pozostałe znajdziemy w poniższej tabeli.

	Kredyt	Pożyczka
Regulacje prawne	ustawa Prawo bankowe, Kodeks cywilny i ustawa o kredycie konsumenckim	Kodeks cywilny oraz ustawa o kredycie konsumenckim
Strony umowy	udziela go jedynie bank	udziela jej każdy – osoba fizyczna lub osoba prawa
Przedmiot umowy	środki finansowe	pieniądze lub rzeczy określone co do gatunku
Koszty	umowa kredytu jest zawsze odpłatna	umowa pożyczki nie musi być odpłatna
Cel	określony	dowolny
Czas trwania procedury	długi	krótki
Tryb spłaty	ratalnie	jednorazowo lub ratalnie
Forma umowy	umowa pisemna	umowa dowolna (do 1000 zł)

Kredyt a pożyczka – regulacje prawne

Umowa pożyczki jest umową finansową regulowaną przepisami Kodeksu cywilnego. Kodeks ten reguluje ponadto wysokość maksymalnych odsetek.

W art. 359 ustalono, że jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktu procentowego, a maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej, m.in. z udzielanej pożyczki, nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych.

Dla pożyczek, zwłaszcza tych udzielanych przez firmy pozabankowe, to właśnie Kodeks cywilny jest najważniejszym aktem prawnym. Niemniej **firmy pożyczkowe muszą stosować się też do zapisów Ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim**, gdzie znalazły się zapisy dotyczące opłat i prowizji, możliwości odstąpienia od umowy oraz konieczności informowania klienta o najważniejszych parametrach produktu, w tym rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania (RRSO).

Przy kredytach oprócz kodeksu cywilnego oraz ustawy o kredycie konsumpcyjnym dochodzą jeszcze zapisy ustawy Prawo bankowe oraz inne akty prawa bezpośrednio odnoszące się do konkretnego typu kredytu (np. ustanowienie księgarstwa wieczystego i hipotece dla kredytów hipotecznych).

NARODOWY
BANK POLSKI

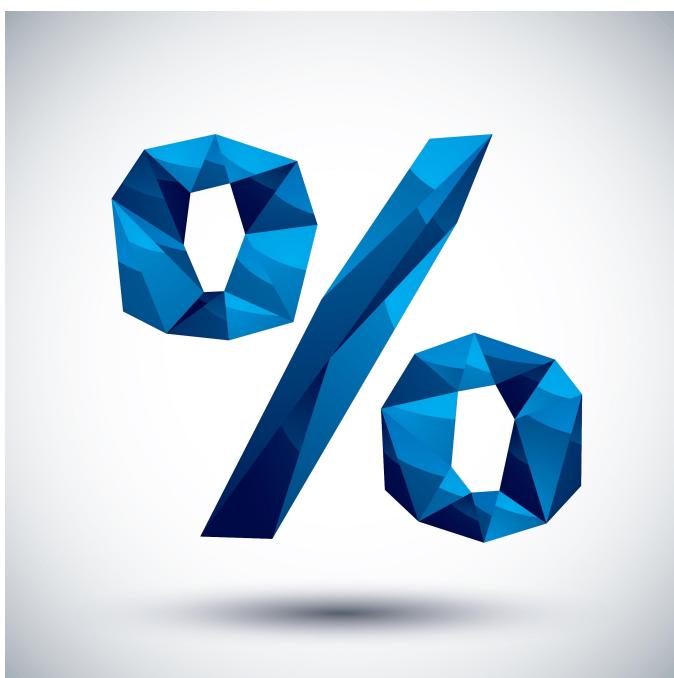
SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Warto wiedzieć

Przedmiotem umowy kredytowej mogą być wyłącznie pieniądze, w przeciwieństwie do umowy pożyczki, w przypadku której mogą to być również rzeczy określone co do gatunku.

Koszty kredytu i pożyczki

Każdorazowo umowa kredytu jest umową odpłatną, co oznacza, że klient zawsze musi zapłacić bankowi za udzielenie zobowiązania kredytowego. **Płacona jest zwykle prowizja za przystąpienie do kredytu (za jego udzielenie), odsetki kredytowe oraz opłaty związane ze spłatą kredytu czy ustanowieniem jego zabezpieczeń spłaty.**

Umowa pożyczki może, ale nie musi być odpłatna, czego najlepszym przykładem są darmowe pożyczki gotówkowe. Strony mogą się umówić, że udostępnienie pieniędzy w ramach pożyczki nastąpi bezpłatnie.

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Cel umowy kredytowej i pożyczkowej

W zdecydowanej większości przypadków przy kredytach bankowych klienci muszą określić we wniosku kredytowym oraz w umowie kredytowej cel, na jaki chcą otrzymać pieniądze z kredytu. **Bank ma prawo wiedzieć i kontrolować rozdysponowanie przez klienta kwoty kredytu.**

Jeśli okaże się, że pieniądze zostały wydane niezgodnie z ustalonym celem w umowie kredytowej, bank może zażądać od klienta zwrotu całej kwoty zobowiązania.

Diametralnie inaczej przedstawia się ta sama sytuacja w przypadku pożyczki. **Pożyczone pieniądze formalnie stają się własnością pożyczkobiorcy, dlatego może on wydać je na dowolne cele.**

Czas trwania procedury kredytowej i pożyczkowej

O ile pożyczkę gotówkową można otrzymać w firmie pozabankowej nawet w ciągu 15 minut od chwili złożenia wniosku, o tyle proces kredytowy w banku przy udzielaniu kredytu może trwać aż kilka dni. **Przy wysokokwotowych kredytach hipotecznych czas trwania procedury kredytowej wydłuża się do kilku tygodni.**

Wydłużenie czasu udostępnienia środków kredytowych związane jest z tym, że banki muszą skrupulatnie badać zdolność i wiarygodność kredytową klienta, gromadzić zaświadczenia o zatrudnieniu, zarobkach i dochodach, a później je weryfikować. Zobowiązane są też do kontrolowania historii kredytowania klienta w Biurze Informacji Kredytowej, a niestety wszystko to trwa.

W przypadku pożyczek procedura udostępniania środków finansowych jest maksymalnie uproszczona, a więc i krótsza. Najwięcej czasu może przy tym zająć weryfikacja tożsamości klienta za pomocą np. przelewu na symboliczną kwotę: 1 zł lub 1 gr. Istnieją jednak firmy, które udzielają pożyczki bez przelewania grosza.

Tryb spłaty kredytu i pożyczki

Najczęściej spłata kredytu odbywa się w ratach, a w przypadku pożyczek zobowiązanie jest spłacane jednorazowo, na koniec okresu kredytowania, wraz z naliczonymi odsetkami.

Banki wymagają spłaty kredytu w ratach kapitałowo-odsetkowych, zgodnie z ustalonym harmonogramem. W firmach pożyczkowych także można zaciągnąć pożyczkę ratową, ale jest ona mniej popularna od pożyczek spłacanych za jednym razem.

Kredyt i pożyczka – forma umowy

Dla zachowania ważności czynności polegającej na udzieleniu kredytu umowa kredytowa musi mieć zachowaną formę dokumentową – pisemną. Natomiast nie w przypadku każdej pożyczki jest to konieczne.

Umowy pożyczki do kwoty 1000 zł można zawierać ustnie. Jak wynika z Kodeksu cywilnego, umowa pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej.

PAMIĘTAJ!

Wartość raty kredytu powinna zostać uwzględniona w wydatkach stałych Twojego budżetu.

Pożyczka i kredyt – czy różnice mają znaczenie dla klienta?

Różnice między kredytem a pożyczką pod wieloma względami mają znaczenie dla klientów. **Pożyczka to bardziej elastyczna i dostępna forma finansowania** – możesz wykorzystać ją na dowolny cel, a udzielić jej mogą nie tylko banki, ale też inne firmy, między innymi firmy pożyczkowe lub osoby prywatne. **Pożyczkę możesz dostać szybciej i prościej niż kredyt**, co warto wziąć pod uwagę w momencie podpisywania umowy.

Kredyty to domena banków oraz SKOK-ów. Są dużo silniej regulowane i nadzorowane przez państwo, co zwiększa bezpieczeństwo zawierania tego typu umów. Z drugiej strony są mniej elastyczne (konieczność określenia celu) i trudniej dostępne (bardziej wnikliwa analiza zdolności kredytowej i sprawdzanie historii kredytowania klienta w BIK-u).

Kredyt a pożyczkę dzieli różnica dość istotna z punktu widzenia klienta, mianowicie dotycząca **kosztów zaciągnięcia zobowiązania**. Choć niektóre kredyty są niżej oprocentowane niż pożyczki, nigdy nie są udzielane za darmo. Natomiast pożyczki za darmo są jak najbardziej dostępne, a w ich udzielaniu specjalizują się firmy pozabankowe.

Jeśli zastanawiasz się, co będzie lepsze, **kredyt czy pożyczka**, zwróć uwagę także na różnicę między tymi produktami dotyczącą kwoty zobowiązania. Kredyty są bowiem udzielane w znacznie wyższych kwotach niż pożyczki i w związku z tym mają również dłuższy okres spłaty.

W jakich sytuacjach lepiej sprawdzi się kredyt, a w jakich pożyczka?

Dylemat dotyczący tego, jaką formę zewnętrznego finansowania wybrać: pożyczka gotówkowa czy kredyt gotówkowy, można rozwiązać, biorąc pod uwagę indywidualne wymagania i oczekiwania klienta względem takich produktów finansowych. **Jeśli komuś zależy na czasie i chce jak najszybciej dostać pieniądze na dowolny cel, pożyczka z pewnością spełni jego oczekiwania.**

Gdy jednak potrzebna jest wyższa kwota finansowania, a klient dokładnie wie, na co ją przeznaczy, np. na zakup mieszkania, najbardziej racjonalnym rozwiązaniem będzie z pewnością kredyt bankowy.

Pożyczkę można otrzymać szybko, ponieważ procedury formalne zostały ograniczone do minimum, a firmy pożyczkowe nie są zobowiązane kontrolować klienta w bazach danych dłużników czy w BIK-u oraz nie wyliczają skrupulatnie jego zdolności kredytowej. **Natomiast przy kredycie bankowym procedury są dłuższe, ale można uzyskać tańsze i wyższe zobowiązanie niż pożyczka.**

Podsumowując, **wybierz kredyt bankowy, gdy zależy Ci na wyższej kwocie zobowiązania oraz dogodnych warunkach spłaty.** Kredyt możesz spłacać przez wiele lat (do 10 w przypadku kredytów gotówkowych i do 20-30 w przypadku produktów hipotecznych). Pożyczka udzielana jest najczęściej na maksymalnie 5 lat, dlatego lepiej sprawdza się przy niższych kwotach.

Wybierz pożyczkę, jeżeli potrzebujesz szybko pieniędzy na dowolne wydatki i chcesz uniknąć skomplikowanych formalności. Wcześniej jednak dokładnie porównaj oferty, szczególnie pod względem kosztów zaciągnięcia zobowiązania.

Kredyt a pożyczka – porównanie

Sprawdźmy, jak wygląda **porównanie kredyt vs pożyczka** pod względem kosztów zaciągnięcia zobowiązania. W poniższym zestawieniu prezentujemy różnice w oprocentowaniu i wysokości rat bankowego kredytu gotówkowego i pożyczki pozabankowej dla kwoty zobowiązania 10 000 zł zaciągniętego na okres 12 miesięcy.

Pożyczka hipoteczna a kredyt hipoteczny

Jak już wiesz, banki oferują zarówno kredyty, jak i pożyczki. O ile produkty gotówkowe niewiele się od siebie różnią, o tyle znacznie większe występują **różnice, jeśli chodzi o kredyt i pożyczkę hipoteczną**. Oba produkty udzielane są pod zabezpieczenie na hipotece nieruchomości i oba można zaciągnąć w dość wysokiej kwocie.

Oto czym się różni pożyczka hipoteczna a kredyt hipoteczny – różnice:

- kredyt hipoteczny jest udzielany wyłącznie przez banki, pożyczka hipoteczna natomiast także przez inne instytucje,
- kredyt hipoteczny można otrzymać wyłącznie na określony cel mieszkaniowy np. zakup działki, mieszkania, czy budowę domu, natomiast pożyczkę hipoteczną można spożytkować na dowolny cel,
- aby zaciągnąć pożyczkę hipoteczną, trzeba mieć już własną nieruchomość, natomiast zabezpieczenie kredytu hipotecznego jest ustanawiane na nieruchomości nabywanej za jego pomocą,
- pożyczka hipoteczna w przeciwieństwie do kredytu nie wymaga wnoszenia wkładu własnego.

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Czym się różni pożyczka od kredytu – podsumowanie

Najważniejsza **różnica między kredytem a pożyczką, o której warto pamiętać, dotyczy tego, kto je udziela.** Kredyty zarezerwowane są dla banków, natomiast pożyczkę zaciągniesz także w instytucji pozabankowej oraz od osoby prywatnej np. od znajomego.

Poza tym kredyt jest zawsze odpłatny i udzielany na konkretny cel określony w umowie, która musi mieć formę pisemną. Z pożyczki skorzystasz nawet za darmo i na mniej sformalizowanych zasadach, a środki będziesz mógł wydać, na co chcesz bez udzielania informacji na ten temat pożyczkodawcy.

Biorąc pod uwagę **różnice między pożyczką a kredytem**, a także podobieństwa między nimi, trudno rozstrzygnąć, co jest lepsze – **kredyt czy pożyczka?** Choć kredyt jest z reguły tańszy i pozwala pozyczyć większą sumę pieniędzy, pożyczka jest znacznie łatwiej dostępna, także dla osób z mniejszą zdolnością kredytową.

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Zarządzanie finansami i planowanie przyszłości finansowej, zwłaszcza w warunkach niepewności zestawienie finansowe

Po co mi zestawienie finansowe?

Moje zestawienie kosztów jest dla mnie podstawową **finansową mapą działania**. To na jego podstawie tworzę mój domowy budżet oraz określam limity wydatków. I żeby było jasne: nie trzymam się rygorystycznie limitów, ale traktuję je jak mój **finansowy kompas**. Jeśli w danym miesiącu wydaję mniej lub więcej niż określony limit, to próbuję przeanalizować i zrozumieć dlaczego tak się stało. Jeśli wydaję więcej na jedzenie, to chcę zrozumieć czy wynika to ze wzrostu cen żywności, czy po prostu za dużo posiłków zjadłem na mieście zamiast w domu.

Zestawienie finansowe pomaga także twardo stąpać po ziemi. Co z tego, że postawiłem sobie jakieś cele finansowe, np. zredukowanie wydatków związanych z opłatami za karty kredytowe (19 zł / m-c), jeśli jednocześnie okazuje się, że podniosłem koszty w innym miejscu o 100 zł / m-c (np. zaszalałem i kupiłem tani, nowy laptop dla Żony za 1200 zł). Liczą się nie tylko pojedyncze kwoty, ale tzw. "big picture" czyli **całościowy widok na nasze finanse**: odnotowanie tendencji czy nasze sumaryczne koszty spadają czy rosną i w jakiej relacji pozostają do zarobków, a także na ile udaje nam się powiększać oszczędności. Bez takiej okresowej, drobiazgowej analizy, bardzo łatwo jest popaść w samozachwyt jak to dobrze oszczędzamy pieniądze, podczas gdy drugą ręką, od czasu do czasu, realizujemy **zakupy niweczyce wszystkie misternie wypracowane oszczędności**

Stopy procentowe, polityka pieniężna i ich wpływ na kredyt konsumencki

Każda zmiana stóp procentowych wpływa na całą gospodarkę, a co za tym idzie, finanse każdego z nas.

Czym jest stopa procentowa?

Stopa procentowa jest ceną pieniądza, jaką należy zapłacić za jego pożyczenie. **Warunkuje cenę, jaką trzeba będzie ponieść, pożyczając od banku środki, jak również cenę, jaką zapłaci bank, jeśli zdecydujemy się mu oddać środki w depozyt.** W praktyce stopy procentowe dotyczą nie tylko rozliczeń pomiędzy klientem a bankiem, ale także transakcji pomiędzy bankami.

Rola stopy procentowej nie ogranicza się jednak wyłącznie do ustalenia, czy w danym momencie opłaca się brać kredyt, czy może korzystniej będzie na jakiś czas wstrzymać się ze składaniem wniosku. **Ekonomiści wyznaczają stopy procentowe w taki sposób, aby przede wszystkim zapewnić stabilność polskiej walutie.**

W tym kontekście niebagatelne znaczenie ma zjawisko inflacji.

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Hasło „inflacja” u większości z nas budzi raczej nieprzyjemne skojarzenia, ale nie zawsze powinno. Jeśli tylko utrzymuje się na zamierzonym niskim poziomie, jest dla gospodarki jak najbardziej korzystna. Dopiero gdy jej poziom zaczyna wymykać się spod kontroli, następuje wzrost cen, przez co za daną kwotę możemy kupić mniej, niż jeszcze jakiś czas temu, powinniśmy zacząć się martwić.

Zjawiskiem odwrotnym do inflacji, o którym dużo mniej się mówi, choć jest równie poważne, jest deflacja, czyli długotrwały spadek średniego poziomu cen. **Aby uniknąć ciągłego wzrostu lub spadku cen produktów i usług, jak i sytuacji, gdy złoty nie będzie mieć już żadnej wartości, Rada Polityki Pieniężnej operuje wartością pieniądza przy pomocy stóp procentowych.**

Efektów działań podejmowanych w zakresie wartości stóp procentowych nie należy się spodziewać od razu, zobaczyć je można nawet do roku od ich podniesienia lub obniżenia.

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Do podstawowych stóp procentowych NBP należą:

- **Stopa referencyjna** – ustalana od 1998 roku. Wyraża minimalną cenę, po jakiej bank organizuje operacje otwartego rynku na rynku międzybankowym. Operacje te dotyczą zakupu lub sprzedaży krótkoterminowych papierów wartościowych i pozwalają przywrócić płynność w sektorze bankowym
- **Stopa lombardowa** – ustalana od 1992 roku. To cena, po której NBP udziela bankom komercyjnym pożyczek pod zastaw papierów wartościowych. W praktyce jest najwyższym oprocentowaniem na rynku bankowym. Cena pieniądza, poza pewnymi wyjątkami, nie powinna przekraczać poziomu stopy lombardowej. Zgodnie z prawem stopa lombardowa stanowi podstawę do wyznaczenia maksymalnego oprocentowania kredytów i pożyczek.
- **Stopa depozytowa** – ustalana od 2001 roku. Określa oprocentowanie 1-dniowych depozytów, jakie składają banki komercyjne w banku centralnym (NBP). Stopa depozytowa jest najniższym możliwym oprocentowaniem na rynku bankowym. Oprocentowanie na nim waha się pomiędzy stopą lombardową (najwyższą) a stopą depozytową (najniższą).
- **Stopa redyskontowa** – ustalana od 1989 roku. Jest instrumentem służącym do obliczenia ceny, po której bank centralny skupuje weksle od banków komercyjnych. Weksle te banki komercyjne nabyły od swoich klientów.
- **Stopa dyskonta Weksli** – naliczana w momencie przyjęcia przez bank centralny od banków komercyjnych wcześniej dyskontowanych weksli. Popularność weksli w Polsce jest niewielka, dlatego stopa dyskonta weksli praktycznie nie ma znaczenia w kształtowaniu polityki monetarnej przez Narodowy Bank Polski.

Kiedy zmiana stopy procentowej (wzrost lub spadek) wpływa na ratę kredytu?

Wiemy już, że obniżenie stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej dla kredytów ze zmiennym oprocentowaniem równoznaczne jest z obniżeniem rat kredytu, a ich wzrost oznacza jej podwyższenie. Teraz przyjrzyjmy się temu, kiedy zmiana oprocentowania kredytu faktycznie następuje.

Wzrost lub spadek oprocentowania uzależniony jest od zapisów umowy kredytowej. **W przypadku kredytów opartych na stawce WIBOR(R) 3M zmiana tego parametru ma miejsce co kwartał. Kredytodawca otrzymuje wtedy nowy harmonogram spłaty.** W praktyce wygląda to tak, że im wyższa kwota kredytu i dłuższy okres spłaty, tym przy ewentualnej obniżce stóp procentowych sporo można zaoszczędzić na racie kredytu. Z kolei przy podwyżce przyjdzie nam zapłacić więcej, niż początkowo zakładaliśmy.

Stawka referencyjna WIBOR® nie zależy ani od banku, a tym bardziej od kredytobiorcy. Jej wartość zmienia się regularnie – co 3 miesiące (WIBOR® 3M) lub co 6 miesięcy (WIBOR® 6M). Wysokość stawki uzależniona jest m.in. od decyzji Rady Polityki Pieniężnej o zmianie stóp procentowych. Co ważne, **zmiana stóp procentowych nie wpłynie na oprocentowanie i ratę kredytu, jeżeli zdecydowaliśmy się na stałe oprocentowanie.**

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Znajomość instrumentów finansowych i ryzyko związane z inwestowaniem w różne instrumenty finansowe

W co inwestować – popularne możliwości

Lokaty i konta oszczędnościowe

- zarówno długoterminowe, jak i krótkoterminowe,
- niskie, ale gwarantowane zyski,
- niemal zerowe ryzyko,
- można inwestować zarówno niskie, jak i wysokie kwoty,
- oprocentowanie stałe lub zmienne,
- w przypadku lokaty - niemal zerowy zysk przy wcześniejszej wypłacie środków, w przypadku konta oszczędnościowego – oprocentowanie jest utrzymane, choć jest niższe od oprocentowania lokat.

Obligacje skarbowe

- inwestycja na 1-10 lat,
- niskie, gwarantowane zyski, porównywalne z lokatami,
- niemal zerowe ryzyko,
- inwestycje od 100 zł,
- oprocentowanie stałe, zmienne lub indeksowane,
- możliwość odsprzedaży obligacji.

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Fundusze inwestycyjne

- najczęściej inwestycje długoterminowe,
- możliwe duże zyski, choć okupione dość wysokim ryzykiem,
- istnieje ryzyko utraty wkładu finansowego,
- elastyczna wysokość budżetu początkowego,
- rozwiązanie mniej czasochłonne niż rynki finansowe, jednak dające mniejszą swobodę inwestycji,
- wycofanie środków jest niekiedy obarczone obostrzeniami.

Rynki finansowe

- jako jedyne dają niezwykłą swobodę w lokowaniu środków: można inwestować na giełdzie, w surowce, waluty, towary, kontrakty forward i futures
- idealne na inwestycje długoterminowe, jak i krótkoterminowe,
- można inwestować zarówno niskie, jak i wysokie kwoty,
- możliwość osiągnięcia wysokich zysków przy niskim wkładzie finansowym, dzięki dźwigni finansowej,
- istnieje ryzyko utraty wkładu finansowego,
- w każdym momencie można wycofać środki z rachunku inwestycyjnego (tzw. łatwość spieniężania aktywów).

Nieruchomości, niszowe inwestycje alternatywne (np. dzieła sztuki, antyki)

- inwestycje długoterminowe,
- możliwe wysokie zyski, choć nie są gwarantowane,
- małe ryzyko utraty wkładu własnego,
- z reguły wymagają wysokiego budżetu inwestycyjnego,
- możliwość odsprzedaży w każdym momencie.

Formy obrotu bezgotówkowego

Bankowość elektroniczna (internetowa):

Co to znaczy bankowość internetowa?

Bankowość internetowa to nazwa przyjęta do zdefiniowania operacji bankowych dokonywanych przez człowieka za pośrednictwem Internetu. Do realizacji operacji bankowych za pośrednictwem Internetu wymagane jest jedynie komputer /telefon z dostępem do Internetu, wyposażony w przeglądarkę.

Jest to taka bankowość, która pozwala przeprowadzić wszelkiego typu operacje bankowe za pomocą sieci internetowej. Można, więc przyjąć, że kluczowym czynnikiem odróżniającym bankowość internetową od innych rodzajów bankowości jest to, iż podstawowym kanałem dostępu do usług bankowych jest tu Internet, do którego klient ma bezpośredni dostęp za pomocą komputera osobistego. Należy jednak pamiętać, że jeszcze do niedawna bankowość internetowa w domyśle uważana była za „stacjonarny” kanał dystrybucji w ramach bankowości elektronicznej. Klient mógł skorzystać z i-bankowości na komputerze w swoim domu, u znajomych, w pracy lub w firmie, ale nie stricte w dowolnym miejscu. Oprócz tego rozwijał się dynamicznie tzw. dostęp mobilny, w którym użytkownik mógł dokonać operacji na swoim koncie przy pomocy telefonu komórkowego.

PAMIĘTAJ!

Nikomu nie udostępniaj swoich danych, m.in. loginu i haseł, pełnego numeru PESEL, danych karty i numeru CVV2/CVC2 oraz kodu BLIK – również za pomocą komunikatorów. Pamiętaj, że pracownik banku nigdy nie poprosi Cię o te dane.

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Polecenia przelewu, polecenia zapłaty, zlecenia stałego,

Zlecenie stałe

Zlecenie stałe to przelew w określonym dniu wykonywany, co określony czas (tydzień, miesiąc, kwartał, rok) na określoną z góry kwotę. Zlecenie stałe można ustawić do określonej daty lub „do odwołania”. Jedyne, co należy pamiętać to zapewnienie pieniędzy na koncie osobistym. W niektórych bankach wszelkie zmiany wymagają odwołania jednego zlecenia i przyjęcia drugiego zlecenia stałego. A w niektórych wystarczy po prostu drobna modyfikacja. Aby zlecenie stałe było wykonane należy zapewnić pieniądze na danym rachunku na dany dzień, a najlepiej jakby były na nim już dzień wcześniej. Jeżeli przegapimy ten warunek to zlecenie może zostać wykonane po kilku dniach albo czekać na następny miesiąc – zależy to od konkretnego banku i jego regulaminu.

PAMIĘTAJ!

Twórz skomplikowane hasła, które będą trudne do odgadnięcia przez innych.

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Polecenie zapłaty

Jak działa Polecenie Zapłaty

Polecenie Zapłaty to wygodna, bezpieczna i szybka forma regulowania powtarzających się płatności, niezależnie od kwoty oraz ich częstotliwości.

Polecenie Zapłaty, to usługa pozwalająca na automatyczne inicjowanie płatności za otrzymane faktury wprost z Twojego rachunku. Nie musisz już pamiętać o terminach opłat za:

- usługi telekomunikacyjne
- abonament płatnej telewizji
- składki ubezpieczenia
- rachunki za energię elektryczną, cieplną i gaz
- prenumeratę czasopism
- raty pożyczek

Udzielając zgody na stosowanie Polecenia zapłaty Twój bank razem ze wskazanym wierzycielem będzie czuwał nad terminowym inicjowaniem płatności. Wierzyciel będzie nadal dostarczał Ci faktury, lecz to bank będzie czuwał nad opłacaniem ich w terminie. **Ty nadal masz pełną kontrolę nad procesem.** W ciągu 56 dni od każdej płatności (w przypadku gdy płatnikiem jest firma okres ten wynosi 5 dni) masz prawo odwołania - bez podania przyczyn - każdej dokonanej w ten sposób płatności.

Poleceniem zapłaty możesz opłacać rachunki w imieniu osób trzecich (dzieci, rodziców). Udzielając zgody na rozliczenia poleceniem zapłaty, możesz podać swoje dane nawet nie będąc Klientem danej firmy. Ważne aby na zgodzie podany był numer IDP (indywidualny Numer Płatnika), który jest przypisany do Klienta firmy na rzecz której opłacane są rachunki. Numer ten znajdziesz na fakturze. Możesz go także ustalić kontaktując się z infolinią firmy dostarczającej usługi - tej której faktury chcesz opłacać.

PAMIĘTAJ!

Na twój wniosek składany w Twoim banku środki wraz z należnymi odsetkami są natychmiast zwracane na Twój rachunek - to gwarantuje Ci Twój bank. W przypadku zwykłego przelewu lub zlecenia stałego nie masz takiej ochrony. W przypadku takich płatności błędna (zbyt wysoka) kwota zapłaty za fakturę będzie raczej odliczona od następnej płatności (decyzja wierzyciela) - w przypadku polecenia zapłaty zawsze i bezwarunkowo odzyskujesz pieniądze w pełnej kwocie (tu TY decydujesz).

Nie musisz także martwić się nieterminowymi płatnościami. Firma, której rachunki placisz sama będzie pamiętała o terminach (przed pobraniem środków powinieneś być powiadomiony o wysokości opłaty - otrzymując fakturę). Ty musisz jedynie zapewnić wystarczające środki na rachunku, który wskazałeś do obciążania poleceniem zapłaty. W przypadku, gdy zapewnileś środki, za terminowość opłaty odpowiada firma (dostawca usług) i Twój bank.

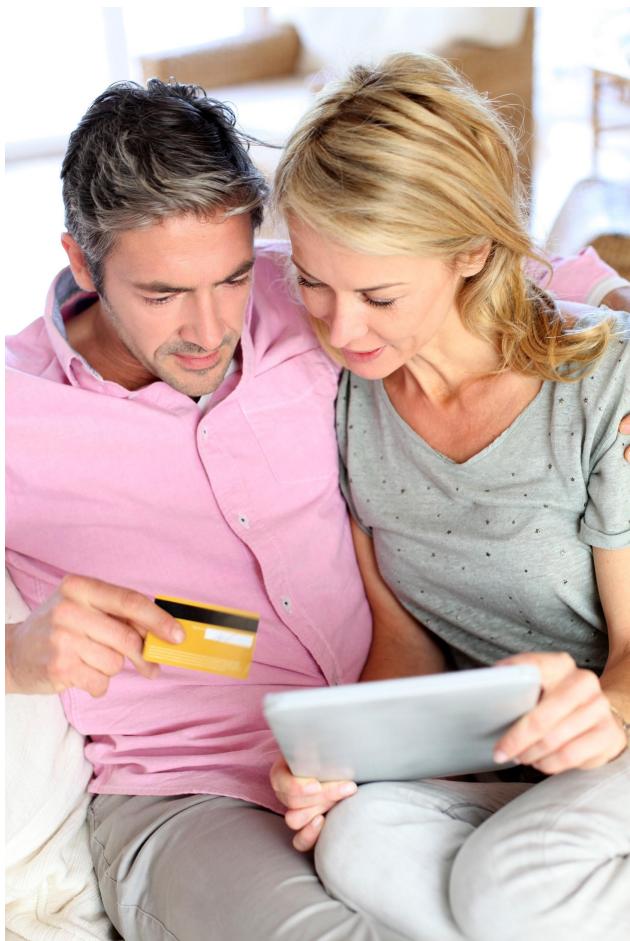
Rozwiążanie to jest bardzo wygodne nie tylko dla Ciebie. Wierzyciele bardzo cenią sobie tę formę rozliczeń, która zapewnia im terminową spłatę należności.

Czym jest karta płatnicza?

Klienci uwielbiają karty płatnicze – wygoda, szybkość, bezpieczeństwo i brak poczucia wydawania pieniędzy to tylko niektóre przyczyny popularności tych sposobów płatności. Banki i sprzedawcy także je cenią – badania pokazują, że klienci korzystający z kart płatniczych częściej wydają pieniądze (wynika to z naszej psychologii, a dokładniej iluzji płynności i bezbolesnej straty).

Pomimo różnych opinii (także negatywnych) karty bankowe są obok gotówki najpopularniejszym sposobem płatności bezgotówkowych. W tym artykule w skrócie opiszemy, czym są karty płatnicze, ich budowę i rodzaje oraz poruszmy kwestię bezpieczeństwa korzystania z tych instrumentów.

Karta płatnicza to narzędzie, za pomocą którego można dokonywać płatności przy wykorzystaniu pieniędzy zgromadzonych na rachunku bankowym. Karta płatnicza pełni również (niemal zawsze) rolę karty bankomatowej, dzięki której możemy wypłacać i wpłacać pieniądze w

punktach samoobsługowych. Najpopularniejszym rodzajem karty wydawanej do kont osobistych w Polsce jest karta debetowa. Jak można ją wykorzystać?

Jest to typ karty, która umożliwia korzystanie z pieniędzy do wysokości środków zgromadzonych na powiązanym z nią rachunku. To znaczy, że przy użyciu karty debetowej nie możesz dokonać płatności (lub wypłaty) na kwotę większą, niż masz na koncie w danym momencie. Karty debetowe mają najczęściej nadrukowany napis „Debit” tuż obok logo firmy, która ją wyprodukowała.

Jedną z podstawowych operacji, jaką możemy wykonać przy użyciu karty jest wypłata pieniędzy w bankomacie. W zależności od posiadanego konta, wypłaty z bankomatów obcych, (czyli nienależących do banku prowadzącego Twoje konto), mogą być płatne lub nie – w celu sprawdzenia opłat pobieranych przez dany bank, zobacz nasz ranking kont młodzieżowych, w którym zestawiamy opłaty za konta przeznaczone dla nastolatków. Wypłaty z tzw. bankomatów własnych, czyli tych należących do banku albo do firmy, z którą bank podpisał odpowiednią umowę, są darmowe.

Dzięki karcie możesz płacić w sklepach i punktach usługowych nawet wtedy, gdy nie masz przy sobie gotówki. Po podliczeniu zakupów kasjer wprowadza kwotę do zapłaty na terminalu, prosi Cię o wstukanie na jego klawiaturze kodu PIN i transakcja jest weryfikowana (najczęściej trwa to nie dłużej, niż kilkanaście sekund). Jeśli nie masz wystarczającej ilości pieniędzy na koncie, transakcja nie dojdzie do skutku; jeśli wszystko będzie w porządku, pieniądze zostaną pobrane z Twojego konta i oprócz paragonu otrzymasz dodatkowo potwierdzanie transakcji kartą.

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Karty wyposażone w technologię zbliżeniową (PayPass lub payWave) pozwalają na dokonanie błyskawicznej płatności bez podawania kodu PIN. Jeśli rachunek jest mniejszy, niż 50 zł, wystarczy poinformować kasjera o tym, że chcesz zapłacić zbliżeniowo, a następnie przyłożyć kartę do czytnika – jeśli usłyszysz dźwięk „biip” i zobaczysz diodę świecącą na zielono, to znaczy, że transakcja przebiegła pomyślnie.

Posiadając kartę debetową możesz dokonywać płatności przez Internet – na przykład kupując na aukcjach i w sklepach internetowych, płacąc za bilety kolejowe, lotnicze i autobusowe, czy kupując abonament do swojego ulubionego serwisu muzycznego. Transakcja tego typu wymaga podania numeru karty (jest widoczny na „przedniej” stronie karty, nad Twoim imieniem i nazwiskiem) oraz kodu CVV, umieszczonego na odwrocie (trzy cyfry widoczne obok miejsca na podpis). Często podczas płatności w Internecie nie ma rozróżnienia pomiędzy płatnością kartą debetową, a płatnością kartą kredytową i zarówno jedna jak i druga kryje się pod opcją „karta kredytowa” lub w anglojęzycznej wersji „credit card”.

W ostatnim czasie popularność zdobywają samoobsługowe urządzenia, w których wpłacić można gotówkę na swoje konto bez konieczności czekania w kolejce (jak często się to zdarza w oddziale banku). Do korzystania z wpłatomatów potrzebna jest karta płatnicza – zanim umieścisz w nim pieniądze, najpierw musisz włożyć do niego kartę.

PAMIĘTAJ!

PIN Twojej karty nie może być przechowywany obok karty lub na karcie.

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

Postępowania w przypadku zgubienia karty:

Utrata karty bankowej może przytrafić się prawie każdemu z nas, na skutek np. zgubienia lub kradzieży. Sprawdź co zrobić w takiej sytuacji, aby nie ponieść nadmiernych konsekwencji finansowych. Dowiesz się, pod jaki numer zadzwonić aby zastrzec kartę i ile może Cię kosztować np. używanie karty przez złodzieja. Poznasz także sposoby na to jak uniknąć kradzieży albo w jej następstwie nie stracić dostępu do swoich środków na koncie. Większość z nas posiada najpopularniejsze na rynku karty debetowe, nazywane także płatniczymi i bankomatowymi. Są to plastiki standardowo wydawane do konta osobistego przez bank po otwarciu rachunku.

Szanowni Mieszkańcy Powiatu Suwalskiego,

zapraszamy osoby w wieku 55+, na bezpłatne szkolenia
Finanse współczesnego Seniora

Praktyczne warsztaty z wykorzystaniem
współczesnych instrumentów finansowych.
Termin - od czerwca do sierpnia 2022.
Miejsce - Noniewicza 57 lok. 4A, Suwałki

Jak się zapisać?

osobiście - zapraszamy do biura w godzinach 10:00 - 18

mail: biuro@suwul.pl

telefonicznie +48 669 002 332

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Szybki poradnik:

Jeżeli zauważysz brak karty sprawdź jak najszybciej pozostałe kieszenie w ubraniu, torebce, półce przy bankomacie itp. Przypomnij sobie czy nie pożyczyleś jej albo nie zostawiłeś w domu. Zastrzeżonej karty nie da się użyć ponownie po jej odnalezieniu (np. w innej kieszeni kilka minut po zgłoszeniu, trzeba będzie wyrobić nową).

Uтратę karty jak najszybciej zgłoś do swojego banku. Jeżeli nie znajdujesz się akurat w pobliżu najbliższej placówki skorzystaj z infolinii swojego banku albo też uniwersalnej, uruchomionej przez Związek Banków Polskich: + 48 828 828 828.

Pomimo tego, że posiadanie karty jest o wiele bezpieczniejsze od noszenia przy sobie większej ilości gotówki, konsekwencje finansowe mogą być dla nas mniej lub bardziej odczuwalne. Na szczęście zwykle nie stracimy wszystkich pieniędzy znajdujących się na koncie. Najważniejsza dla nas, jako posiadaczy karty jest szybka reakcja. Im szybciej zablokujemy (zastrzeżemy) kartę, tym mniej potencjalnie stracimy środków. Niedopełnienie tego obowiązku, czyli nie zgłoszenie utraty karty, wiąże się z poniesieniem przez nas konsekwencji finansowych. Bank nie wypłaci nam żadnej rekompensaty w przypadku użycia karty przez osobę nieuprawnioną.

Od momentu zgłoszenia utraty karty płatniczej bank przejmuje na siebie odpowiedzialność za jej użycie. Także wykorzystanie przez np. złodzieja do płatności zbliżeniowych. Prawo chroni nas jednak częściowo już wcześniej. Jeżeli dopełniliśmy formalności i karta została zastrzeżona, odpowiadamy do równowartości kwot:

- 150 euro – przy płatnościami z użyciem PIN-u,
- 50 euro – przy płatnościami zbliżeniowymi.

Płatności mobilne (przez telefon)

Usługi bankowe nieustannie się rozwijają, a klienci oczekują wygodnych i nowoczesnych sposobów realizowania transakcji. Jednym z nich są płatności mobilne, dokonywane w całości przez smartfony. W artykule przyglądamy się różnym systemom płatności telefonem, z których obecnie mogą korzystać klienci polskich banków.

Banki wciąż rozwijają swoje rozwiązania płatnicze starsze techniki odeszły do lamusa, a klienci korzystają z nowoczesnych płatności HCE czy BLIKa. Polski rynek bankowych usług mobilnych jest jednym z najbardziej nowoczesnych na świecie i czas pokaże, z jakich sposobów płatności przyjdzie nam jeszcze korzystać.

Zanim na dobre zaczęliśmy płacić zbliżeniowo telefonem, transakcje mobilne wyglądały całkiem inaczej. Na rynku funkcjonowały aplikacje, które służyły do płatności w sklepach, a transakcje opierały się o kody jednorazowe generowane w aplikacji. Taki numer należało pokazać kasjerowi, a następnie zaakceptować płatność w telefonie.

BLIK opiera się na kodach jednorazowych generowanych w aplikacji mobilnej banku. Takim kodem możemy zapłacić w sklepie stacjonarnym, w Internecie, a także wypłacić gotówkę z bankomatu. Unikalną usługą BLIK-a są także przelewy na telefon oraz czeki.

Płatności w technologii HCE (Host Card Emulation) dostępne są na telefonach z systemem Android w wersji min. 4.4 i uruchomionym modułem NFC. Usługa pozwala na zbliżeniowe transakcje smartfonem tak jak kartą debetową – odblokowujemy urządzenie i przykładamy je do terminala (i ewentualnie akceptujemy transakcję) i gotowe.

Płatności zbliżeniowych za pomocą kart.

Zasada działania karty zbliżeniowej jest bardzo prosta. Karta taka wykorzystuje indukcję elektromagnetyczną. Dzięki temu jeśli karta zostanie zbliżona do terminala na odległość 5 cm lub mniejszą, cewka znajdująca się w czytniku pobudzi cewkę karty, tym samym zasilając wbudowany w kartę układ RFID pracujący w standardzie NFC. Układ ten moduluje sygnał wysyłany przez kartę i za jego pomocą wysyła do terminalu sygnał zawierający dane niezbędne do wykonania transakcji. Są to numer karty, data jej ważności oraz kod dynamiczny służący do autoryzacji transakcji zbliżeniowych. Warto pamiętać o tym, że karty zbliżeniowe to nie tylko karty płatnicze. Służą też on jako bilety komunikacji miejskiej, legitymacje studenckie, karty parkingowe, identyfikatory oraz przepustki. Zalety wynikające z korzystania karty płatniczej to przede wszystkim szybkość płatności. W przypadku mniejszych zakupów nie trzeba tu nawet wpisywać PINu, przez co płatność trwa dosłownie chwilę, maksymalnie kilka sekund, jeśli transakcja jest autoryzowana online przez bank. Oprócz tego karty takie mogą pełnić kilka ze wszystkich wymienionych wcześniej funkcji. Bardzo ważne jest też, że płatności bezstykowe, jak sama nazwa wskazuje, nie wymagają dotykania żadnego elementu czytnika. Z tego powodu są one mniej narażone na uszkodzenia mechaniczne niż ich odpowiedniki wyposażone jedynie w chip i pasek magnetyczny.

Zakupy w sieci - jak kupować z głową przez Internet? - Zasady prawidłowych zakupów przez Internet

W ramach zajęć omówimy temat związanego z bezpieczeństwem zakupów w sieci. Okazuje się, że wcale nie trzeba być początkującym miłośnikiem e-zakupów, aby popełniać błędy. Pośpiech, brak szerszego zainteresowania produktem lub sprzedawcą, a także niechęć do zagłębiania się w warunki sprzedaży poszczególnych sklepów - to tylko część elementów, które mogą wynikającą z zakupów online przyjemność zamienić w irytację. Może ona być spowodowana chęcią odzyskania utraconych pieniędzy lub otrzymania dugo oczekiwanej towaru. Nawet doświadczeni klienci popełniają błędy, choć z reguły dzieje się tak na ich własne życzenie. Tym razem skoncentrujemy się na najcenniejszych wskazówkach, dzięki którym kupimy bezpiecznie rzeczy przez Internet i nie stracimy pieniędzy przy ich opłacaniu. W ramach zajęć uczestnicy poznają schemat dokonywania zakupów on-line począwszy od zakupów przez najpopularniejsze strony sprzedażowe, przez oficjalne sklepy, porównywarki – kończąc na zakupach spożywczych z dostawą do domu.

Bezpiecznego korzystanie z bankomatu – zajęcia plenerowe

Po pierwsze, trzeba skupić się przez te kilkadziesiąt sekund, spędżonych przy maszynie. Nie warto myśleć o niebieskich migdałach. Wyjęcie **karty**... i odchodzimy od bankomatu. No właśnie, sporo osób niestety zapomina o celu swojej wizyty i odchodzi z pustym portfelem. A jeśli szczęście nam nie dopisze, nikt nie zawała nas w imię sprawiedliwości, informując o tym, że zapomnieliśmy zabrać pieniędzy. Będziemy po prostu stratni. I to wyłącznie ze swojej winy.

Opłaca się zwrócić uwagę na kilka doprawdy niedopuszczalnych zachowań, takich jak choćby trzymanie **karteczkę z zapisanym**

kodem PIN w portfelu lub – co gorsza – naklejenie jej na karcie. To kardynalny błąd! W razie zgubienia czy kradzieży portfela, znalazca nie będzie miał kłopotu z „wyczyszczeniem” konta. Jeśli sporą trudność sprawia nam zapamiętanie ciągu 4 cyfr, skutecznym sposobem może być wpisanie PIN-u w zaszyfrowany sposób, np. w formie numeru telefonu, ale to nie najlepszy pomysł. Jeśli nie potrafimy nauczyć się na pamięć jednego numeru, to jaką mamy gwarancję, że zapamiętamy, jaki kor wymyśliliśmy?

Kolejny punkt z listy „zachowań niedozwolonych”, to **ujawnianie innym swojego kodu PIN**. Nie wolno podawać PIN-u nikomu. Nawet żonie lub mężowi. A jeśli już to zrobiliśmy, niezwłocznie go zmieńmy. Wiele kart umożliwia taką operację. Należy też mieć świadomość, że ani bank, ani żadna inna instytucja nie zadzwoni, nie wyśle wiadomości e-mail i nie napisze SMS-a z prośbą o podanie kodu PIN.

Dobrym sposobem na uniknięcie nieporozumień jest **branie potwierdzenia wypłaty** z bankomatu. Gdybyśmy chcieli egzekwować reklamację, np. dlatego, że ktoś wybrał pieniądze z naszego konta, z łatwością wykażemy, kiedy korzystaliśmy z bankomatu.

Zawsze powinno się nosić przy sobie numer do swojego banku, aby jak najszybciej wniesć o „**zamrożenie” użyteczności karty**, w razie jej braku. Złodziej nie będzie mógł dłużej z niej korzystać.

Regularne **sprawdzanie stanu swojego konta** to dodatkowy środek bezpieczeństwa. Dzięki temu szybko zauważymy, gdy coś nie będzie zgadzało się ze stanem faktycznym. Wówczas należy niezwłocznie poinformować bank i policję.

Czasem instytucja finansowa pozwala określić gorny, dzienny **limit wypłacanych kartą pieniędzy**. Przykładowo, jeśli nigdy nie pobieramy jednorazowo więcej niż 500 zł, warto ustawić taki limit. Jeśli ktoś ukradnie kartę, stracimy „tylko” pół tysiąca, a nie np. 5 tysięcy, które jest na koncie.

Na koniec jeszcze jedna rada: nigdy nie traćmy kontaktu wzrokowego ze swoją kartą, gdy płacimy nią np. w restauracji albo sklepie. Czasem sprzedawca czy kelner mówi, że czytnik ma na zapleczu, ale tak naprawdę nie wiadomo, co robi. Może właśnie skanuje naszą kartę?

NARODOWY
BANK POLSKI

SUWUL
Suwalski Uniwersytet Ludowy

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej